

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОВЕРНЕННЯ ПЕРЕДОПЛАТИ В РАЗІ РОЗІРВАННЯ ІМПОРТНОГО ДОГОВОРУ

Пасенко В. В. канд. екон. наук, *Харченко В. А.* магістрант, *Черкаський державний технологічний університет*

Багато українських суб'єктів господарювання вже давно прибутково займаються зовнішньоекономічною діяльністю. Інші резиденти тільки-но починають співпрацю з іноземними контрагентами. Але всіх їх об'єднує необхідність знати й безумовно дотримувати правила валютного законодавства.

Напевно всі вітчизняні підприємства, які співпрацюють з іноземними контрагентами та укладали договори на умовах попередньої оплати, стикалися з ситуацією коли за якоюсь причиною одна зі сторін договору відмовлялася від узятих на себе зобов'язань, що у свою чергу призводило до розірвання договору. Якщо до настання таких умов була здійснена передоплата, покупець має право вимагати повернення, в повному обсязі, раніше сплачених грошових коштів.

За звичайних умов після перерахування авансу виникає товарна дебіторська заборгованість. Тобто заборгованість повинна бути погашена товарами (послугами), за які було перераховано аванс. Це означає, що за такою заборгованістю курсові різниці не виникають. Проте в якийсь певний час стає відомо, що нерезидент не зможе виконати свої зобов'язання, тому він повертатиме аванс.

У той момент, коли стало відомо, що зобов'язання не будуть виконані та що нерезидент поверне аванс, ця заборгованість, перетворюється в монетарну. Адже тепер нерезидент винен не товари (роботи, послуги), а грошові кошти.

Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей чи їх еквівалентів (п. 4 [П\(С\)БО 21](#)).

Заборгованість стає монетарною, тому за нею потрібно розраховувати курсові різниці:

- на дату балансу;
- на дату повернення заборгованості.

Курсову різницю за дебіторською заборгованістю потрібно розраховувати на дату складання фінансової звітності, якщо ці події припадають на різні звітні періоди. Для розрахунку різниць використовують курс НБУ на дату розрахунку. Таким чином, для розрахунку курсової різниці потрібно порівняти курси НБУ на дату виникнення монетарної заборгованості та дату її погашення:

Курсова різниця = сума авансу ?

(курс НБУ на початок дня дати прийняття рішення

про повернення авансу - курс НБУ на початок дня дати перерахування авансу)

Якщо ж між цими датами припала дата балансу, то курсові різниці слід розраховувати за формулами:

- спочатку:

Курсова різниця = сума авансу ?

(курс НБУ на кінець дня дати балансу - курс НБУ на початок дня дати прийняття рішення про повернення авансу)

- потім:

Курсова різниця = сума авансу ?

(курс НБУ на початок дня дати отримання авансу - курс НБУ на кінець дня дати балансу)

Позитивна курсова різниця (дохід - у разі зростання курсу НБУ) розраховується на субрахунку 714 «Дохід від операційної курсової різниці». Негативна (витрати - при зниженні курсу НБУ) — на субрахунку 945 «Втрати від операційної курсової різниці».

Операції з увезення товарів (супутніх послуг) у митному режимі імпорту або реімпорту є об'єктом обкладення ПДВ. При цьому датою виникнення податкових зобов'язань вважається дата подання митної декларації із зазначенням у ній суми податку, що підлягає сплаті. Як бачимо, загальноприйняте правило першої події щодо поставки товарів на імпорتنі операції не поширюється. Більше того, у п.п. 7.3.8 Закону про ПДВ чітко зазначено, що попередня оплата вартості товарів (супутніх послуг), що імпортуються, не змінює значення податкових зобов'язань для такого імпортера. Не буде в цьому випадку і права на податковий кредит, оскільки воно виникає за датою сплати податку за податковими зобов'язаннями. Оскільки податкові зобов'язання з ПДВ та податковий кредит при перерахуванні передоплати нерезиденту не відображалися, то після розірвання договору і повернення передоплати жодних коригувань у ПДВ-обліку виконувати не доведеться [1].

Список використаних джерел

1. Повернення авансу від нерезидента: бухоблік позитивних курсових різниць - <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/59780>
2. Повернення передоплати у сфері ЗЕД - <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/golden/g-08/article-8305.html>